

stjórnmalamönnum. Hann kom ætíð fram sem samvizkusamur, skarpskygn og sanngjarn maður. Persónuleg áhrif hans fóru sívaxandi, og sæti Péturs færðist á loft með honum. Hann var viðurkendur voldugur höfðingi, hygginn stjórnmálamaður, sem bæri í brjósti sér háar og göfugar hugsjónir, hafinu yfir alla forðoma.

Þá var vegur Bismarks sem mestur. Berlín var miðdepill hins pólitíska heims, því þar bjó Bismark. Og Bismark þurfti á hjálp páfans að halda til að yfirbuga mótstöðumenn sína, hinn kaþólska flokk í ríkisþinginu. Maðurinn í Vatikaninu, sem hafði augun alstaðar, slepti hér ekki færi. Gæti hann unnið Bismark, gat Bismark verið sú hræða, sem halda mundi ítölsku stjórninni hæfilega langt frá páfastólnum, og kennt henni viðeigandi auðmýkt. Og Bismark komst á vald páfans. Kaþólski kyrkjufaðirinn fór í allri vinsemd að semja við hinn volduga kanzlara, sem var Lúterstrúarmaður. Og samningurinn endaði með hinni al-kunnu göngu Bismarks til Canossa. Þarna var nú páfadæmið með einu bragði hafð til fornra valda, orðið eitt af stórveldum heimsins, án þess að ráða yfir nokkru kyrkjuríki. Maðurinn, sem hafði Bismark á valdi sínu og sem sandi við öll stórveldi heimsins, án þess að hafa eina þúfu af landi til umráða,— honum veitti nú allur heimurinn athygli.

Á þessum tíma (segir höf. þessarar greinar) heimsótti eg aftur páfann í Róm. Það var 1887. Hér var stór breyting á orðin. Aldurhnigni veiklegi öldungurinn, sem eg hafði séð fyrir níu árum síðan, var nú eins og miðpunktur nýs heimsveldis, sem var að myndast.

Mynd hans sýndist alveg fylla upp hina heilögu borg, þar sem konungur Ítala hefir þrengt sér inn.

Það voru ekki að eins guðhræddir pílagrímar, sem nú heimsóttu Vatíkanið, þangað komu nú konungar og stjórnmálamenn, sendiherrar, rithöfundar og ritstjórar heimsblaðanna, þar mátti sjá nafnkunna menn úr öllum heimsálfum, sem áttu sæti í öllum, og sumir í engum, kyrkjufélögum. Þeir komu allir til að sjá hinn volduga stjórnanda, þenna mikla mann. Leyniþræðir alheimsins áttu endastöð sína á skrifstofu páfans. Hann var